

Udskriftsdato: 27. december 2025

2009/1 BSF 66 (Gældende)

## Forslag til folketingsbeslutning om alarm- og pejlesystemer til opsporing af demente

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 27. november 2009 af Martin Henriksen (DF), Liselott Blixt (DF), Anita Christensen (DF), René Christensen (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Tina Petersen (DF) og Peter Skaarup (DF)

## **Forslag til folketingsbeslutning**

### **om alarm- og pejlesystemer til opsporing af demente**

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at fremsætte de nødvendige lovforslag, der får den virkning, at det bliver nemmere at udstyre demente i bo- eller dagtilbud og demente i eget hjem med alarm- og pejlesystemer, således at de demente hurtigt kan opspores, når de forvilder sig bort fra deres hjem.

Forslagene skal indeholde bestemmelser, der fremover gør det muligt, at beslutninger om at udstyre demente med en elektronisk chip el. lign. træffes af den dementes pårørende og plejepersonalet i fællesskab, og så vidt muligt skal den demente inddrages i beslutningen. Hvis den demente ikke har nogen pårørende, skal beslutningen træffes af plejepersonalet sammen med en læge. Endvidere skal anvendelsen af disse systemer være tidsbegrænset, medmindre de pårørende og plejepersonalet træffer beslutning om at indstille brugen af alarm og pejlesystemet for den demente.

Ministeren skal forelægge en evaluering af ordningen for Folketinget efter 2 år.

## *Bemærkninger til forslaget*

Beslutningsforslaget er en næsten uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 96 fra folketingsåret 2008-09, se tillæg A side 4292 og 4294 og forhandlingerne side 4675.

Formålet med forslaget er at sikre, at det fremover bliver nemmere at anvende GPS og andre lignende hjælpemidler til at spore demente, der forvilder sig væk fra deres hjem.

Der kan være visse etiske overvejelser i at udstyre demente med elektronisk overvågningsudstyr. Men indeværende forslag indebærer ikke en kontinuerlig overvågning. Der er udelukkende tale om et hjælpemiddel, der skal gøre det lettere at opspore demente borgere, der har forvildet sig bort fra deres bo- eller dagtilbud, og som således er i fare for at forvolde skade på sig selv eller andre.

Af servicelovens § 125 om alarmsystemer fremgår det, at »Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person i en afgrænset periode, når 1) der er risiko for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide personskade, og 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko«.

Af velfærdsministerens svar til Socialudvalget den 17. december 2008 (SOU alm. del – spørgsmål 97) om bestemmelserne vedrørende overvågning med elektroniske midler af demente fremgår endvidere: »For så vidt angår GPS-systemer, chip i en dement borgers fodtøj eller lignende pejlesystemer, er anvendelsen heraf kun lovlig efter de gældende regler, såfremt det teknologiske redskab ikke anvendes til kontinuerlig overvågning af personens aktiviteter, færdene osv. Det vil sige, at et sådant system vil kunne etableres mod den pågældendes samtykke, hvis betingelserne om at mindske risiko for personskade er til stede, og hvis systemet ikke generelt overvåger personen, men alene hjælper til at opspore den pågældende. Jeg vil i den forbindelse gerne tilføje, at GPS-systemer nok kan være behjælpelige til at lokalisere for eksempel en dement borger, som har forladt boligen, men at anvendelse af sådanne teknologiske pejleredskaber alene ikke forhindrer demente i at udsætte sig selv for fare, f.eks. i trafikken. Et samtykke skal gives af den pågældende selv, som foranstaltningen iværksættes over for.«

Undersøgelser har vist, at der er stor opbakning i befolkningen til i højere grad at benytte elektroniske hjælpemidler til at holde øje med demente. Ifølge en undersøgelse foretaget af Capacent Epinion er 94 pct. af befolkningen således positivt indstillet over for at lade sig overvåge med elektroniske hjælpemidler, hvis den mentale tilstand eller mobiliteten skulle blive svækket (Jyllands-Posten: »Syge og svage vil overvåges«, den 2. juli 2008). Ældre Sagen støtter også brugen af de elektroniske overvågningsmidler, da det kan være med til at redde menneskeliv: »Danskernes holdning har flyttet sig fra at være en frygt for Big Brother til en accept af teknologiens muligheder som Big Mother. Det er sket, fordi den nye teknologi ganske enkelt kan redde menneskeliv. Før skete det jo med jævne mellemrum, at et ældre menneske forvildede sig bort og ikke kunne finde hjem. Nogle dage senere blev den ældre så fundet død i en grøft eller et skur - det er uværdigt og tragisk, og selvfølgelig er det et stort fremskridt, hvis det på en diskret og værdig måde kan undgås« (Margrethe Kähler, Ældre Sagen, Jyllands-Posten, den 2. juli 2008). Formanden for Kommunernes Landsforenings Social- og Sundhedsudvalg, Tove Larsen (S), har også foreslået, at demente udstyres med en GPS-chip til opsporing: »Det er moderne tider, og jeg synes, vi skal benytte os af de muligheder, som vi rent teknisk allerede har. Princippet kender vi fra f.eks. visse biler, der er udstyret med en chip, så den kan spores via GPS. Vi hører jo desværre jævnligt om demente, der er bortgået også i min egen kommune og nogle ender ligefrem med at dø, fordi de ikke kan finde hjem. Det vil dét her være med til at forhindre.« (Tove Larsen i B.T. »Borgmester vil spore de demente«, 13. januar 2009).

Indenrigs- og socialministeren skal fremlægge en evaluering af ordningen for Folketinget, når loven har virket i 2 år.

Evalueringen skal bl.a. omfatte omfanget og virkningen af alarm- og pejlesystemer for demente, herunder om ordningen har bidraget positivt til at redde liv, til at undgå forskellige former for fare, hvordan

plejepersonalet vurderer ordningen, og om ordningen har medvirket til, at politiet og myndighederne på grund af ordningen har brugt færre ressourcer til at finde demente. Evalueringen skal ligeledes indeholde etiske overvejelser om ordningen – om pårørende og den demente selv i tilstrækkelig grad bliver inddraget i beslutningen. I den henseende skal der foretages en konkret undersøgelse, som skal være indeholdt i evalueringen, af de pårørendes opfattelse af ordningen, herunder om ordningen har forbedret den dementes livskvalitet og skabt forbedret personlig sikkerhed.

*Skriftlig fremsættelse*

**Martin Henriksen (DF)::**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om alarm- og pejlesystemer til opsporing af demente.*

(Beslutningsforslag nr. B 66).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.